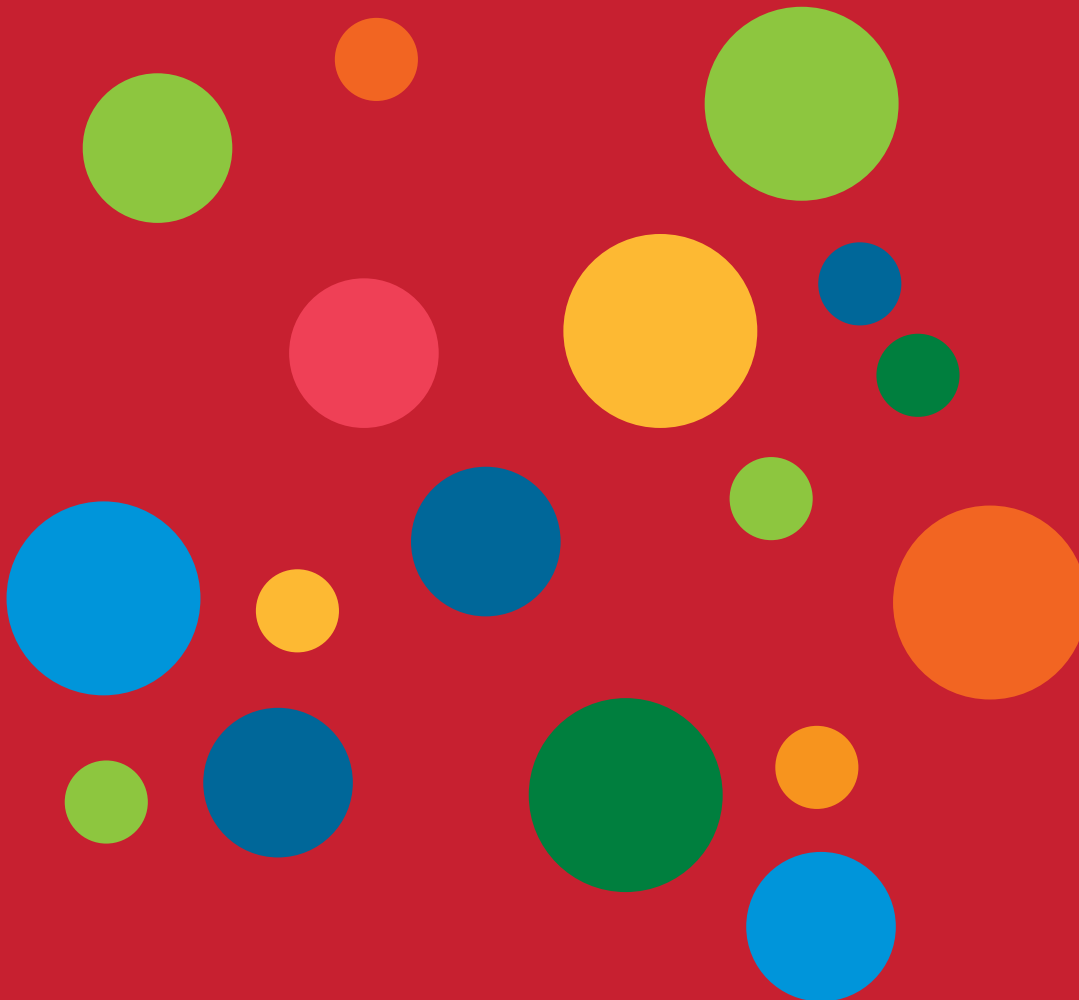

Dialoggruppe for kommuner

Forebyggelse som alternativ til anbringelse af børn og unge

Indhold

5 Forord

9 KAPITEL 1 – Introduktion

Forebyggelse som alternativ til anbringelse

Bridging og bonding

15 KAPITEL 2 – Børn i alderen 0-4 år

25 KAPITEL 3 – Børn i alderen 5-9 år

35 KAPITEL 4 – Børn i alderen 10-13 år

45 KAPITEL 5 – Unge i alderen 14-17 år

55 KAPITEL 6 – Unge i alderen 18-22 år

Forord

Det er helt afgørende, at børn og unge får en tryk og stabil opvækst. Desværre findes der børn i Danmark, som er udsat for omsorgssvigt og som ikke kommer til at klare sig godt senere i livet, hvis de ikke får hjælp i tide.

Derfor er det forebyggende arbejde og den tidlige indsats for børn og unge og deres familier centralt.

Hvis dette arbejde skal lykkes, er det nødvendigt, at vi på tværs af kommuner, og de mange institutioner, der arbejder for at hjælpe børnene og de unge, får udviklet og arbejder med brugbare og virksomme metoder til det forebyggende arbejde og den tidlige indsats.

Det er på den baggrund, at vi i Socialstyrelsen, i et samarbejde med SFI, COWI og ti af landets kommuner, igangsatte Dialogprojektet i 2009. Vi ville undersøge, hvilke forebyggende foranstaltninger, der blev arbejdet med, og hvilken effekt disse metoder og foranstaltningstyper har for børnene og deres familier.

Dialogprojektet har således gennem fire år opbygget en bred viden om forskning og praksis omkring forebyggende foranstaltninger – en viden der skal medvirke til at gøre alle landets kommuner bedre i stand til at iværksætte den støtte og hjælp, som socialt udsatte børn og unge har behov for.

I kan læse meget mere om de forskellige foranstaltninger, målgrupper og metoder i dette idékatalog.

Jeg er sikker på, at vi i fællesskab kan løfte opgaven og nå vores mål om, at børn og unge skal have en tryk og stabil opvækst.

God arbejdslyst.

Knud Aarup, Direktør for Socialstyrelsen

Kapitel 1

Introduktion

Forebyggelse som alternativ til anbringelse

Kommunerne arbejder i disse år med at udvikle indsatsen på børne- og ungeområdet og sætte større fokus på forebyggelse som alternativ til anbringelse af udsatte børn og unge. Mange kommuner iværksætter nye former for forebyggende foranstaltninger og tidlig indsats.

I dette inspirationskatalog præsenteres essensen af de erfaringer og den læring og viden, som Dialoggruppeprojektet har tilvejebragt. Denne læring og viden præsenteres for hver af de fem aldersgrupper: 0-4 år, 5-9 år, 10-13 år, 14-17 år og 18-21 år.

Relationer og faglige færdigheder

Det løber som en rød tråd gennem hele kataloget, at fokus på relationsdannelse, støtte til at indgå i fællesskaber og styrkelse af de sociale kompetencer hos barnet har stor betydning for det forebyggende arbejde uanset, hvilken målgruppe der er tale om.

Tilsvarende står styrkelsen af barnets skolemæssige kompetencer og faglige færdigheder helt centralt i den forebyggende indsats. Vellykket skolegang er en yderst vigtig beskyttelsesfaktor for udsatte børn og unge, og der er en klar sammenhæng mellem evnen til med succes at gennemføre et uddannelsesforløb og evnen til at bryde den negative sociale arv.

Resultaterne foldes ud i en række rapporter

Inspirationskataloget præsenterer i sagens natur kun Dialogprojektets mere overordnede resultater.

Det er muligt at dykke meget mere ned i beskrivelsen af detaljerne i det forebyggende arbejde for de enkelte målgrupper i de seks delrapporter og den afsluttende samlende rapport, der er frembragt i løbet af projektet. Rapporterne kan hentes i elektronisk format på www.forebyggelse-boernogunge.dk

Bridging og bonding

Der er to primære tendenser i den viden og læring, som foranstaltningerne i Dialoggruppeprojekterne har tilvejebragt siden projektstart.

Den ene tendens handler om de nære relationer. Det viser sig, at den tidlige relationsdannelse til forældrene og til andre betydningsfulde voksne – f.eks. bedsteforældre, tanter og onkler – er helt afgørende for barnets udvikling og trivsel. Også i de ældre aldersgrupper har relationsdannelsen en kæmpe betydning for barnets og den unges mulighed for at opnå trykthed og dermed for at udvikle sig i en positiv retning.

Den anden tendens går på relationsdannelse i bredere forstand – nemlig i form af brobygning til væsentlige institutioner i samfundet som skolen og uddannelsessystemet. Evnen til at klare sig godt i skolen både fagligt og socialt er en helt central beskyttelsesfaktor i barnets og den unges liv.

I tråd med international forskning

De erfaringer og resultater, som Dialoggruppeprojekterne har høstet, ligger godt i tråd med den øvrige danske og internationale forskning inden for forebyggelse af socialt udsatte børn og unge. Professor i socialt arbejde ved universitetet i Dublin, Robbie Gilligan, har sat begreber på de to tendenser.

Gilligan karakteriserer den nære relationsdannelse ved begrebet 'bonding' - at knytte bånd, mens han karakteriserer relationsdannelsen i bredere forstand med begrebet 'bridging' - at bygge bro.

I dette katalog er de to begreber bridging og bonding anvendt som en forståelsesramme for Dialoggruppeprojektets metoder og aktiviteter i forhold til de aldersgrupper, som foranstaltningerne arbejder med. Da begreberne er relevante for de metoder, der bruges i forebyggelsen i alle målgrupper, bidrager de samtidig til at synliggøre sammenhængen mellem foranstaltningernes indsatser på de forskellige alderstrin.

Kapitel 2

Børn i alderen 0-4 år

Børn i alderen 0-4 år

En forebyggelsesindsats, der har fokus på tidlig indsats, vil naturligt have en særlig opmærksomhed på udsatte familier med børn i alderen 0-4 år. Forskningen viser, at relationen mellem barn og forældre er helt central for barnets tidlige udvikling og for det afsæt, som barnet får til at mestre sit liv.

En tryk barndom er forudsætningen for, at et barn kan udvikle sig positivt, etablere et godt selvværd og opøve de handlekompetencer, som er nødvendige for at kunne håndtere og modstå kriser og modgang senere i livet. Samtidig viser forskningen, at misrøgt, omsorgssvigt og en dysfunktionel relation mellem forældre og barn på meget kort tid kan skade et lille barn i en sådan grad, at det kan få varige men.

Bridging og bonding

Ved at styrke familierne tidligt i barnets liv skabes et bedre fundament for, at forældrene bliver i stand til selv at skabe den nødvendige trygge ramme omkring barnet. Forebyggelsesindsatsen i Dialoggruppeprojektet kredser om de to begreber bridging og bonding, som blev introduceret i forrige kapitel.

Indsatsen har fokus på at træne forældrenes handlekompetencer i forhold til barnet og gennem forskellige metoder gøre dem bevidste om egne ressourcer (bridging). Indsatsen drejer sig også om at hjælpe forældrene til at identificere og udvikle deres netværk (bonding) for derved at bidrage til, at forældrene bliver bragt ud af den sociale isolation, som mange af dem befinder sig i. Samtidig virker netværk bestående af omsorgsfulde voksne som en beskyttelsesfaktor for børn i udsatte familier. Bånd til betydningsfulde voksne i eller uden for familien har vist sig at være en af de vigtigste faktorer i forhold til at opbygge den 'modstandskraft', som er karakteristisk hos mennesker, der klarer sig til trods for svære opvækstvilkår.

UDSATTE MØDRE

Knap 1/3 af mødrene til de 0-4 årige i foranstaltningerne står uden netværk. 1/3 er på kontanthjælp, og 1/3 af mødrene er enlige.

UDSATTE BØRN

Ca. 1/4 af de 0-4 årige i foranstaltningerne har dårligt psykisk helbred, 16 procent har dårligt fysisk helbred, og 12 procent har ingen eller næsten ingen relation til deres mor.

Svage forældrekompetencer

Der er naturligvis store forskelle på, hvad det er for vilkår, børn i udsatte familier lever under. Det er vigtigt at tage disse forskelle alvorligt og skræddersy den forebyggende indsats på en måde, så den enkelte families behov bliver tilgodeset.

Forskningen viser, at der er en række risikofaktorer for udsatte børn, som meget ofte optræder. Risikofaktorerne er bl.a. forældrenes misbrug, ustabile familiestrukturer, en fraværende far, vold eller stress i familien, fattigdom, social isolering, psykisk sygdom hos en af forældrene eller forældrenes arbejdsløshed.

Risikofaktorerne påvirker forældrenes evne til at udfylde rollen og tage ansvaret som forældre – de har såkaldt 'svage forældrekompetencer'. Svage forældrekompetencer giver sig udtryk ved, at forældrene kan have problemer med tidlig relationsdannelse med deres barn.

Forebyggelsesindsatsen, som den er afprøvet i Dialoggruppeprojekterne, arbejder med familiebehandling og intensiv støtte til forældrene i at lære forældrerollen og erkende og tro på egne ressourcer for dermed at kunne fungere som en autoritet i barnets liv. Et af de helt centrale mål med foranstaltningerne er at få forældrene til at forstå, hvor vigtigt det er, at de er nærværende.

Familiebehandling og intensiv støtte til forældrene

Familiebehandlingen omfatter både bridging og bonding. Kortlægningen af de fem deltagende foranstaltninger i Dialoggruppeprojektet, som arbejder med målgruppen af børn fra 0-4 år, viser, at de alle har fokus på familiebehandling og tilpasning af forløbene til den enkelte familie med særligt fokus på relationerne i familierne.

Det er karakteristisk for de deltagende foranstaltninger, at de alle bruger metodekombinationer – for eksempel ved at kombinere

RISIKOFAKTORER FOR BØRN I ALDEREN 0-4 ÅR

- Svækket forældreevne
- Forældrene er selv blevet omsorgssvigtede
- Forældrenes misbrug
- Ustabile familiestrukturer
- Kronisk disharmoni
- En fraværende far
- Vold eller stress i familien
- Fattigdom
- Social isolering
- Psykisk sygdom hos en af forældrene
- Forældrenes arbejdsløshed

NØGLE TIL SUCCES I FAMILIEBEHANDLINGEN

- Tilpassede forløb
- Fokus på hele familiens netværk
- Kombination af metoder
- Inddragelse af forældrene i beslutninger
- Fleksibel adgang til personalet
- Fokus på forældrenes ressourcer og kompetencer
- Fokus på relationen og tilknytningen mellem forældre og barn
- Vigtigt at se på hele situationen – herunder forældrenes sundhed og livsstil

samtaleterapeutiske metoder med aktivitetsprægede metoder. Foranstaltningerne har gode erfaringer med den anerkendende og ressourceorienterede tilgang til familierne – en tilgang, som tilstræber ligeværdig kommunikation mellem familie og behandler.

Inklusion af forældrene er en overskrift for alle de fem foranstaltninger, som arbejder med målgruppen. De har alle høstet gode erfaringer med at inddrage forældrene i beslutninger, der handler om behandlingsforløbet, og løbende fortælle dem om, hvad der skal ske i forløbet.

Endelig er det centralt for foranstaltningens succes, at forældrene har nem og direkte adgang til foranstaltningens personale. Forældrene skal kunne komme i kontakt med behandlerne, når de har behov for det.

Ekspert i eget liv

Som en del af bridging-indsatsen arbejder foranstaltningerne med forskellige metoder, der skal gøre forældrene mere bevidste om egen adfærd og egne ressourcer. En bredt anvendt metode er videooptagelse af forældrenes interaktion med deres børn med efterfølgende refleksion. Det kan for eksempel være optagelse af en lege- eller spisesituation med barnet. Når forældrene ser videoen sammen med behandleren er det nemmere at sætte ord på – og lade forældrene selv reflektere over – de problemer, der kan være i relationen mellem forældre og barn. Videoen kan også bruges til at give forældrene blik

TIDLIG INDSATS KRÆVER SAMARBEJDE PÅ TVÆRS

Tidlig indsats forudsætter samarbejde på tværs af kommunen. Jordemødre, sundhedsplejersker og daginstitutionspersonale er nøglen til tidlig opsporing. Disse nøglepersoner skal være uddannet til at se tegnene på udsathed, og de skal vide, hvem de kan ringe til for at drøfte en bekymring.

INDDRAGELSE AF FÆDRE

I målgruppen af 0-4 årige bor 61 procent af børnene både sammen med mor og far. Det er vigtigt at fokusere på fædrene, da de ellers ofte forsvinder ud af børnenes liv. Dette kan gøres gennem fædregrupper, hvor der arbejdes særligt med relationen mellem far og barn.

for egne kompetencer og ressourcer i relationen til barnet og på den måde give dem troen på, at de kan være eksperter i eget liv.

Et andet eksempel på bridging i foranstaltningerne er gruppebaserede musikaktiviteter, som gennem sang, dans og rytmik kan give forældrene redskaber til at skabe bedre tilknytning til deres barn. Desuden bidrager aktiviteten til at styrke forældrenes netværk.

Styrkelse af netværk

Som en del af bonding er der eksempler på, at foranstaltningerne arrangerer aktiviteter, som skal styrke udbygning af sociale relationer – for eksempel gruppebaseret babysvømning.

Flerfamiliemetoden har også fokus på netværk. Her arbejder foranstaltningerne med at bringe flere familier sammen i grupper omkring en aktivitet. Forældrene opfordres til at give hinanden feedback på bl.a. samvær med barnet. På den måde styrker metoden både forældrenes netværk (bonding) og giver bevidsthed om forælderrollen (bridging).

Genogram – dvs. et skema over familierelationer – er en anden metode, som foranstaltningerne anvender til at give forældrene et overblik over deres netværk. Sammen med forældrene kan foranstaltningerne få identificeret eventuelle ressourcepersoner i netværket ved hjælp af genogrammet.

FORANSTALTNINGER FOR DE 0-4 ÅRIGE

Foranstaltninger i Dialoggruppeprojektet, som arbejder med målgruppen 0-4 årige:

- FAMILIETERAPI i Faxe Kommune
- DET LILLE FAMILIEHUS i Helsingør Kommune
- FØDSEL-SPÆDBARN-SAMARBEJDET i Hillerød Kommune
- FAMILIEN I VÆKST i Thisted Kommune
- VUGGESTEDET i Aarhus Kommune

 Læs mere om de 0-4 årige på www.socialstyrelsen.dk/forebyggelse-boernogunge

Kapitel 3

Børn i alderen 5-9 år

Børn i alderen 5-9 år

Børn i alderen 5-9 år skal for alvor træde ind i og kunne begå sig i den sociale verden. De skal kunne få øje på og forstå andre. De skal kunne være sammen med og samarbejde med andre. De skal også kunne sidde stille, opfatte og respektere en kollektiv besked.

Forståelsen af sig selv som en del af fællesskabet og evnen til at gå ind i fællesskabet har stor betydning for aldersgruppen 5-9 år. Det har betydning for børnenes mulighed for at skabe venskaber med jævnaldrende og skabe gode relationer til de voksne, som omgiver dem. Det har også betydning for børnenes forudsætninger for at modtage undervisning og for læring generelt i den afgørende periode i barnets liv, hvor det påbegynder sit skoleforløb, og hvor lysten til at gå i skole og til at lære grundlægges.

Forskningen viser, at manglende støtte fra hjemmet til barnet i indskolingen kan gå ud over barnets evne til at magte det almene børneliv. Det vil sige at etablere relationer til andre og at opnå de faglige færdigheder, som er forudsætningen for barnets videre vej gennem skole- og uddannelsessystemet.

Bridging og bonding

Indsats i Dialoggruppeprojekterne over for aldersgruppen 5-9 år kan også inddeles i forhold til begreberne bridging og bonding, som blev introduceret i introduktionen.

Foranstaltningerne arbejder gennem en tidlig indsats i indskolingen meget målrettet på at skabe forudsætninger hos barnet for, at det kan modtage læring, og de arbejder med, at indlæring rent faktisk finder sted (bridging). Dette skal give de udsatte børn det bedste afsæt til deres skolegang.

Foranstaltningernes arbejde er ikke i samme grad som i aldersgruppen 0-4 år koncentreret om forældrene, men der er dog fortsat fokus

BØRNEENS TRIVSEL

Ca. 20 procent af børnene i Dialoggruppeprojektet i målgruppen 5-9 år har et dårligt fysisk helbred, og hele 58 procent har en meget dårlig psykisk udvikling. Mere end halvdelen af børnene i målgruppen – 54 procent – klarer sig fagligt dårligt i skolen.

på at opbygge relationskompetencen hos forældrene. Desuden bistår foranstaltningerne med tilbud, der støtter forældrene i den helt basale omsorg for barnet – som tøjvask, madlavning, smøre madpakker, komme op og i skole, komme i bad, få pakket skoletasken, få købt rigtigt tøj og fodtøj.

Da ressourcestærke personer er en beskyttelsesforanstaltning for barnet, har foranstaltningerne øje for at inddrage børnenes bredere netværk i form af andre familiemedlemmer, naboer, venner, lærere og pædagoger (bonding).

Problemer i familien og i barnets adfærd

De ti foranstaltninger, som arbejder med målgruppen 5-9 år, oplever

BESKYTTESFAKTORER FOR BØRN I ALDEREN 5-9 ÅR

HOS BARNET:

- Høj intelligens og gode verbale og sociale færdigheder
- Et afbalanceret temperament
- Gode evner inden for eksempel sport eller musik

HOS FORÆLDRENE:

- Omsorgsfuld og konsekvent opdragelse
- God tilknytning til mindst et familiemedlem
- Socioøkonomiske ressourcer
- Forældrenes netværk

I SKOLEN:

- Klare fællesregler og god håndhævelse af reglerne i skolen
- Tydelig forventning og positiv opmuntring fra lærernes side
- Proaktiv, relationsorienteret og tydelig klasseledelse
- En yndlingslærer
- Samlet skole- og handlingsplan

i sagens natur, at børnene har forskellige problemer. Problemer, som går igen i mange familier, er: Psykiske problemer hos forældrene, nederlag i forældrenes eget skoleforløb, alkoholmisbrug, manglende netværk omkring familien, opbrud i familien, store søskendeflokke, få økonomiske ressourcer og langvarig arbejdsløshed.

Samtidig kan barnets eget adfærdsmønster også give det problemer. Ca. 50 procent af de 5-9 årige i foranstaltningerne reagerer med uhensigtsmæssig udadreagerende adfærd, mens 17 procent reagerer med uhensigtsmæssig indadreagerende adfærd. Børnenes egen adfærd kan give dem problemer med at begå sig i sociale sammenhænge, danne venskaber med andre børn og indgå i en almindelig klassesammenhæng.

FAMILIENS TRIVSEL

De familier, som de 5-9 årige i Dialoggruppeprojektet er en del af, klarer sig dårligt.

- I 46 procent af familierne er der psykiske problemer
- 26 procent af familierne oplever langvarig arbejdsløshed
- 18 procent af familierne har problemer med alkohol
- 48 procent af familierne har intet eller svagt netværk
- Generelt har forældrene et lavere uddannelsesniveau end resten af befolkningen

NØGLE TIL SUCCES I BEHANDLINGEN AF BØRN I MÅLGRUPPEN 5-9 ÅR

- Tidlig indsats – allerede i børnehaven eller børnehaveklassen
- Opbakning i overgangen fra børnehave til skole
- Fokus på relationerne i familien
- Kombination af metoder
- Motivation hos familien til at indgå i foranstaltningen
- Forsøge at holde børnene i almenområdet
- Faste rammer og genkendelighed for børnene

Hjælp til at mestre det almene børneliv

Der er variationer i tilgangen og metodebrugen hos de ti foranstaltninger, der arbejder med målgruppen 5-9 år. Generelt kan man dog sige, at de alle tager udgangspunkt i den anerkendende og ressourcebaserede tilgang, der lægger vægt på barnets og familiens egne ressourcer, og de er ofte optaget af at inddrage familien for at sikre størst mulig motivation.

Et andet fællestræk for foranstaltningerne er, at de har fokus på at få børnene tilbage til almenområdet. Børnene skal kunne begå sig i almindelige sociale sammenhænge og ikke isoleres fra deres jævnaldrende kammerater. Det er desuden vigtigt, at de bliver fastholdt i almenområdet, så de har mulighed for at finde positive rollemodeller i andre børn.

De skal på sigt kunne klare sig i en almindelig skole og SFO, og de skal integreres i fritidslivet. For at understøtte dette hjælper flere for-

FAR FORSVINDER

Mens 61 procent af børnene i foranstaltningerne i målgruppen 0-4 år bor med både deres mor og far, gælder det kun 34 procent af børnene i gruppen 5-9 år. Børnene i denne aldersgruppe oplever således familieskift. Typisk er det far, som får en mindre rolle i børnenes liv. Hele 57 procent af de 5-9 årige børn bor alene med deres mor eller med mor og hendes nye partner.

anstaltninger børnene med helt basale praktiske ting som for eksempel at købe nyt tøj, sko og støvler, læse lektier, smøre madpakke eller at indkøbe gave til kammeraternes fødselsdag samt at holde børnefødselsdag for børnene, hvis forældrene ikke magter det.

Foranstaltningerne hjælper børnene med at opretholde en så normal hverdag som muligt og at mestre det almene børneliv. Et trygt skoleforløb og gode relationer til kammeraterne fungerer som beskyttelsesfaktorer i forhold til de belastninger, som barnet udsættes for i hjemmet.

Effektmålingen viser, at mange af børnene i foranstaltningerne i denne målgruppe godt kan lide at gå i skole. Det er et godt udgangspunkt for børnene. Målingen viser dog også, at mange af børnene er fagligt svage. Foranstaltningernes fokus på tidlig indsats via lektiehjælp og deres tilknytning af uddannede lærere i medarbejderstaben er derfor også helt centralt i forhold til at ruste barnet fagligt og ad den vej bidrage til, at barnet opbygger selvværd og tro på egne evner.

Faste rammer og genkendelighed

Det er karakteristisk for foranstaltningerne målrettet denne aldersgruppe, at de ikke udelukkende benytter sig af én metode, men plukker fra flere. Den narrative tilgang, hvor der arbejdes med at udvikle nye og mere positive fortællinger for børnene, er en af metoderne. En anden metode arbejder med belønning af børnene for positiv adfærd – for eksempel, at børnene lever op til aftaler.

Flere foranstaltninger arbejder målrettet med at skabe faste rammer, systematik og genkendelighed i hverdagen. For at forberede børnene på en almindelig hverdag introducerer foranstaltningerne kontrollerede forstyrrelser – for eksempel i form af besøg af en fremmed i klassen, hvor børnene bliver belønnet for at arbejde videre uden at lade sig distrahere.

FORANSTALTNINGER FOR DE 5-9 ÅRIGE

Foranstaltninger i Dialoggruppeprojektet, som arbejder med målgruppen 5-9 årige:

- HELDAGSSKOLEN ÅDALEN i Assens Kommune
- BAKKEGÅRDEN i Brøndby Kommune
- FAMILIETERAPI i Faxe Kommune
- BØRNEHUSET i Fredericia Kommune
- BØRNEHUSET BUEN i Hillerød Kommune
- ULLERØDSKOLEN i Hillerød Kommune
- SÆRLIGT FOKUS PÅ HJEMGIVELSE i Mariagerfjord Kommune
- ÅDALEN – SYDTHY BØRNE- OG UNGDOMSHUS i Thisted Kommune
- GODTHÅBSSKOLEN i Aalborg Kommune
- LEJLIGHEDEN i Aarhus Kommune

Læs mere om de 5-9 årige på

www.socialstyrelsen.dk/forebyggelse-boernogunge

Kapitel 4

Børn i alderen 10-13 år

Børn i alderen 10-13 år

De 10-13 årige har en alder, hvor de har forladt indskolingens trygge univers og efterhånden bliver stillet over for stigende krav om at agere med større selvstændighed og ansvarlighed i både skolen og i fritidslivet. Familien er fortsat en vigtig base for børnene i denne målgruppe, men venner, skole og fritid får også en voksende rolle for børnenes selvforståelse.

Ikke mindst venskaber med jævnaldrende er en vigtig faktor for børns velbefindende. Forskningen peger på, at der er en tæt sammenhæng mellem børns tilfredshed med livet og oplevelsen af at have mindst én god ven. I fritidslivet mødes børn med jævnaldrende om fælles aktiviteter.

Det er også i denne alder, at udsatte børn desværre ofte grundlægger relationer med børn, som har en dårlig indflydelse på dem. Det er via dårlige venskaber, at udsatte unge introduceres for risikoadfærd i form af misbrug, kriminalitet og pjæk fra skolen. I alderen 10-13 år begynder de psykiske problemer at vise sig tydeligere blandt andet i form af selvskadende adfærd. Det er vigtigt, at forældrene støttes i at komme på banen, sætte grænser og stå fast.

Fritidslivet kan således være en ramme for skabelse af venskaber, og det kan også være en arena, hvor der er mulighed for at udfolde andre talenter end de strengt skolefaglige.

I skolen stiger de faglige krav til børnene i 10-13 års alderen. Det bliver i stigende grad vigtigt at være i stand til at passe skolen, komme til tiden, være opmærksom og deltagende i timerne samt at få læst lektier. Netop disse krav kan være vanskelige at honorere for børn, der kommer fra sårbare familier. Skolen er derfor en vigtig aktør i det forebyggende arbejde. Lærerne har adgang til børnene i dagligdagen, de kender børnene over et længere tidsforløb og kan observere deres trivsel. Endelig råder skolen over muligheden for at iværksætte tiltag, der fastholder barnet i almenområdet samtidig med, at det får hjælp.

MANGLER TÆTTE VENSKABER

I alderen 10-13 år begynder vennerne at få større betydning for børnenes udvikling. Børnene i foranstaltningerne er karakteriseret ved at mangle tætte venskaber. Kun 36 procent af børnene har en tæt eller meget tæt relation til en ven.

Bridging og bonding

Foranstaltningerne i de 10 kommuner, som indgår i Dialoggruppeprojekterne, arbejder med en vifte af aktiviteter målrettet de 10-13 årige. Aktiviteterne kan karakteriseres ved bridging eller bonding. Bridging og bonding, som blev introduceret i introduktionen, handler om at give barnet faglige kompetencer gennem skole og uddannelse (bridging) og at give barnet en følelse af tryghed og fællesskab samt at styrke dets sociale kompetencer ved at inddrage og udvikle barnets netværk (bonding).

I arbejdet med de udsatte 10-13 årige børn er fokus først og fremmest på barnet selv og i mindre grad på forældrene. I forhold til børn i målgrupperne 0-4 år og 5-9 år, hvor forældrekompetencen var i centrum for familiebehandlingen, glider familien i baggrunden, og barnet betragtes mere som en selvstændig aktør.

BØRNEENS TRIVSEL

Flertallet af børnene mellem 10 og 13 år i foranstaltningerne har betydelige problemer, der truer deres trivsel og udvikling.

Problemerne består i:

- 66 procent af børnene har dårligt psykisk helbred.
- 43 procent af børnene får ikke omsorg fra forældrene – for eksempel ved at forældrene giver dem en følelse af tryghed og sikkerhed i hjemmet
- 24 procent af børnene får ikke fysisk omsorg – i form af tilstrækkelig mad og varmt og rent tøj
- 25 procent oplever psykisk vold i familien
- 48 procent har en uhensigtsmæssigt udadreagerende adfærd
- 38 procent har en uhensigtsmæssigt indadreagerende adfærd
- 39 procent har et dårligt fysisk helbred – 30 procent er udpræget overvægtige, og 13 procent er undervægtige
- 22 procent af børnene er meget kriminalitetstruede

Der er dog fortsat et aktivt forældresamarbejde (bonding) i foranstaltningerne, og ifølge forskningen er forældresamarbejdet nøglen til et succesfuldt behandlingsforløb. På trods af betydelige problemer i familien har børnene nemlig en tæt relation til deres forældre – typisk deres mor – og til deres søskende. Relationen er dog ikke altid positiv. Faktisk oplever 1/3 af børnene, at relationen til forældrene har en negativ indflydelse på dem. Derfor er det vigtigt at tænke det bredere netværk i form af andre familiemedlemmer og nøglepersoner i barnets nærmiljø ind i det forebyggende arbejde.

Indlæring og faglige kompetencer er også i fokus i foranstaltningerne og i skolerne, hvor en stigende andel af børnene i denne målgruppe sammenlignet med yngre målgrupper modtager specialundervisning (bridging).

Børn med risikoadfærd

Børnene i målgruppen 10-13 år kommer fra familier med samme type af problemer, som de yngre målgrupper. Det vil sige, at familierne kan opleve problemer med: Misbrug, brud mellem forældrene, en udpræget mangel på netværk, psykiske problemer, lavt uddannelsesniveau, få økonomiske ressourcer, store søskendeflokke og langvarig ledighed. Ofte er familierne karakteriseret ved at opleve flere af disse problemer samtidig – en såkaldt ophobning af problemer. Risikoen for barnets trivsel vokser kraftigt jo flere problemer, barnets familie kæmper med.

BØRN I FAMILIER MED MANGE PROBLEMER

Det karakteriserer de 10-13 årige børn i foranstaltningerne, at de lever i familier med mange problemer. Mange af forældrene har psykiske problemer, oplever arbejdsløshed, har et lavt uddannelsesniveau, har få økonomiske ressourcer og ringe netværk. Børnene bor ofte sammen med mor eller mor og hendes nye partner og har således oplevet et eller flere familieskift.

Børnene i 10-13 års alderen i foranstaltningerne har tydelige trivselsproblemer. Hele 48 procent har en uhensigtsmæssigt udadreagerende adfærd, og 38 procent har en uhensigtsmæssigt indadreagerende adfærd. Trivselsproblemerne viser sig også ved begyndende pjæk fra skolen.

Knap en fjerdedel af børnene – 22 procent – er meget kriminalitets-truede, og ca. 22 procent af børnene er lidt kriminalitetstruede. Endelig har ca. 8-10 procent af de 10-13 årige børn i foranstaltningerne en risikopræget adfærd ved, at de af og til eller ofte drikker alkohol (8 procent), ryger hash (6 procent) eller tager hårde stoffer (4 procent).

Fastholdelse i skoletilbud

Der er i alt 13 foranstaltninger i de ti kommuner, som arbejder med målgruppen af 10-13 årige. Børnene er i nogle foranstaltninger i flere år, mens et forløb i andre foranstaltninger varer kortere tid. Der er med andre ord store variationer i foranstaltningernes tilbud.

Foranstaltningernes metodiske tilgang bygger ofte på et mix af metoder og tiltag, som er skræddersyet til det enkelte barn. Generelt kan det dog siges, at foranstaltningerne lægger vægt på metoder, der bygger på anerkendelse og empowerment af børnene.

FAR ER FJERN

Mange af børnene i foranstaltningerne lever uden en tæt relation til deres far. Kun 34 procent af børnene har en tæt eller meget tæt relation til deres far.

Foranstaltningerne arbejder målrettet med at holde de 10-13 årige i et skoletilbud. Det sker gennem intensiv lektiehjælp og støtte til børnene i fritidstilbud efter skoletid. For netop at kunne støtte børnene i både deres faglige og deres sociale udvikling har foranstaltningerne ofte et fagligt sammensat team af for eksempel lærere, pædagoger, familie-konsulenter og socialrådgivere. Det tværfaglige samarbejde i kommunen er helt afgørende for at skabe gode rammer for barnets skolegang.

Nogle af foranstaltningerne hjælper også fortsat familierne med helt grundlæggende ting – for eksempel med at følge børnene til tandlæge og læge, købe tøj og sko, smøre madpakke og vaske børnenes tøj.

FORANSTALTNINGER FOR DE 10-13 ÅRIGE

Foranstaltninger i Dialoggruppeprojektet, som arbejder med målgruppen 10-13 årige:

- HELDAGSSKOLEN ÅDALEN i Assens Kommune
- KONTAKTNETVÆRKET i Brøndby Kommune
- BAKKEGÅRDEN i Brøndby Kommune
- FAMILIECENTER i Faxe Kommune
- BASEMENT i Fredericia Kommune
- BØRNEHUSET i Fredericia Kommune
- BASEN i Helsingør Kommune
- BØRNEHUSET BUEN i Hillerød Kommune
- ULLERØDSKOLEN i Hillerød Kommune
- BØRNEFAMILIEGRUPPEN i Mariagerfjord Kommune
- ÅDALEN - SYDTHY BØRNE- OG UNGDOMSHUS i Thisted Komune
- GODTHÅBSSKOLEN i Aalborg Kommune
- LEJLIGHEDEN 1. TH. i Aarhus Kommune

● Læs mere om de 10-13 årige på www.socialstyrelsen.dk/forebyggelse-boernogunge

Kapitel 5

Unge i alderen 14-17 år

Unge i alderen 14-17 år

I aldersgruppen 14-17 år træder de unge for alvor ud af barndommens land og begynder deres rejse ind i voksentilværelsen. De unge forlader grundskolen og skal træffe afgørende valg om videre skolegang og uddannelse. De skal også stå til ansvar for deres handlinger, da de ikke længere er under den kriminelle lavalder.

Overskriften på alderen 14-17 år er 'forandring og udfordring'. De unge skaber i stigende grad deres identitet ved at spejle sig i andre unge. Der eksisterer et skisma mellem trangen til frigørelse og behovet for fortsat at blive holdt fast af ansvarlige voksne. Dermed træder forældre og andre betydningsfulde voksne tæt på den unge mere i baggrunden i de unges socialisering og identitetsskabelse.

Forskningen beskriver, hvordan de unge ikke længere er bundet af tradition, men snarere forventes at skabe deres eget livsprojekt ved konstant at forholde sig reflektivt til de muligheder, de har, og de valg, som de træffer. De mange valgmuligheder kan opleves både som en frisættelse og som en udfordring, da den unge også selv bliver ansvarlig for fejlslagne valg.

Opfattelsen af, at alle unge står med en meget bred vifte af valgmuligheder, stemmer heller ikke altid overens med virkeligheden. Både folkeskolen og de gymnasiale ungdomsuddannelser lægger vægt på de kulturelle værdier, som karakteriserer middelklassen. Kulturel og social kapital i form af viden og evne til at kommunikere og debattere er afgørende for at klare sig godt i store dele af uddannelsessystemet. Udsatte unge besidder ofte ikke denne form for kapital.

Bridging og bonding

Foranstaltningerne i Dialoggruppeprojekterne arbejder netop med at give de unge støtte og nødvendige færdigheder, så de kan påbegynde eller genoptage og fastholdes i en ungdomsuddannelse. Denne form for byggen bro til samfundets vigtige uddannelsesinstitutioner (bridging) står meget centralt i forebyggelsesindsatsen.

FAGLIGE KOMPETENCER
Sagsbehandlerne i Dialoggruppeprojektet vurderer, at 62 procent af de unge, der går i skole, klarer sig fagligt dårligt. 24 procent af de unge vurderes at klare sig 'over middel' i skolen.

FREMTIDSDRØMME

Pigerne har i større grad end drengene en drøm om fremtiden. 66 procent af pigerne mod 45 procent af drengene har en fremtidsdrøm. Pigerne lader også til at være bedre til at fastholde drømmen.

Selvom de unge i stigende grad orienterer sig mod jævnaldrende, har forældrene fortsat en stor betydning som rollemodeller og ved at guide de unge i de vanskelige valg. Forskningen viser, at inddragelse og samarbejde med forældrene til unge i denne aldersgruppe fortsat er af central betydning for de unges evne til at klare sig (bonding). Flere af foranstaltningerne i Dialoggruppeprojekterne arbejder fortsat med forældregruppen, selvom projekterne målrettet denne aldersgruppe ikke er familiebehandling.

Arbejdet i Dialoggruppeprojekterne i forhold til målgruppen 14-17 år kan således også ses i lyset af begreberne bridging og bonding, som blev introduceret i introduktionen.

En sammensat gruppe af unge

De 16 foranstaltninger, der arbejder med målgruppen af 14-17 årige, oplever, at det er en meget sammensat gruppe. Hele 23 procent af de unge i foranstaltningerne har tidligere været anbragt. Det en stor andel, som viser, at de unge fortsat har brug for hjælp efter en anbringelse.

De unge i foranstaltningerne kæmper med at begå sig socialt. Således fungerer 39 procent af de unge dårligt eller meget dårligt socialt. Relationerne er skrøbelige for mange – kun 38 procent har en tæt eller meget tæt relation til venner, og kun en lille andel (34 procent) af de unge har en tæt eller meget tæt relation til deres far.

En stor del af de unge har udviklet en risikoadfærd, der kan få store konsekvenser for deres fremtid. Knap halvdelen af de 14-17 årige er for eksempel lidt eller meget kriminalitetstruede. Knap en tredjedel ryger af og til eller ofte hash, og mere end halvdelen drikker af og til eller ofte alkohol.

På uddannelsesområdet, der har stor betydning for de unges muligheder for at klare sig i fremtiden, er der stor diversitet i gruppen.

DE UNGES TRIVSEL

De unge i alderen 14-17 år, der indgår i projekterne, er meget sårbare. 39 procent af de unge fungerer dårligt eller meget dårligt socialt. Mange af de unge er netværksfattige. De har kun en tæt relation til den ene af forældrene (typisk moren), og flertallet har ingen tæt relation til en ven. 56 procent af de unge har et dårligt psykisk helbred, og 35 procent har et dårligt fysisk helbred. Hele 25 procent af de 14-17 årige i foranstaltningerne er kriminalitetstruede.

NØGLE TIL SUCCES I BEHANDLINGEN AF UNGE I MÅLGRUPPEN 14-17 ÅR

- Anvendelse af metoder der bygger på empowerment, ressourcebaseret tilgang og rollemodeller
- Konsekvenspædagogik i form af faste aftaler med den unge
- Fokus på familien og familiens netværk
- Hjælp til at få adgang til netværk af 'almindelige' unge
- Samarbejde på tværs af kommunale forvaltninger
- Tværfaglighed i teamet.

Ifølge sagsbehandlerne i foranstaltningerne klarer 62 procent af de unge, der går i skole, sig fagligt dårligt. Til gengæld klarer 24 procent af de unge sig 'over middel' i skolen. Der er også en relativt stor gruppe – 34 procent af pigerne og 36 procent af drengene – helt uden for uddannelsessystemet. Halvdelen af de unge i foranstaltningerne har fremtidsdrømme, som sagsbehandlerne vurderer, at de kan fastholde.

Hjælp til at komme godt ind i voksenlivet

Foranstaltningerne, som arbejder med de 14-17 årige, har aktiviteter, som vedrører både bridging og bonding. Den helt store udfordring er at sikre, at de unge afslutter folkeskolen og kommer i gang med en ungdomsuddannelse, at de holdes væk fra kriminalitet og ikke bliver afhængige af rusmidler. De unge skal med andre ord have hjælp til at komme godt ind i voksenlivet.

Der er en meget bred metodetilgang de 16 foranstaltninger imellem. Flere foranstaltninger arbejder med bonding ved at støtte de unge i at blive bedre til at begå sig socialt, så de kan klare sig i uddannelsessystemet. Det kan for eksempel være gennem anerkendelse via en narrativ tilgang, hvor de unge anerkendes for det, som de kan. Empowerment er en anden metodisk tilgang, som lægger vægt på, at den unge opbygger en tro på sig selv og egne ressourcer. Foranstaltningerne arbejder på forskellig vis med brug af rollemodeller for eksempel i form af ung-til-ung rollemodeller. Flere projekter arbejder med de

FAMILIENS TRIVSEL

De familier, som de 14-17 årige i Dialoggruppeprojektet er en del af, klarer sig dårligt.

- I 49 procent af familierne er der psykiske problemer
- Kun 28 procent af mødre og 44 procent af fædre er i beskæftigelse
- 30 procent af familierne har problemer med alkohol eller stoffer
- 40 procent af mødre og 57 procent af fædre har intet eller svagt netværk
- Generelt har forældrene et lavere uddannelsesniveau end resten af befolkningen

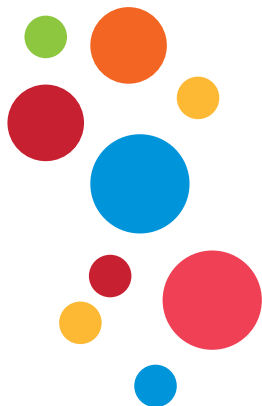
**UDEN FOR
UDDANNELSESSYSTEMET**
Hele 36 procent af drengene og 34 procent af pigerne i foranstaltningerne i denne aldersgruppe står uden for uddannelsessystemet.

unge i grupper, der fungerer som “sociale træningsrum”.

Selvom udgangspunktet er anerkendelse, kan tilgangen fortsat være meget forskellig – nogle foranstaltninger baserer sig på relationspædagogik, mens andre anvender konsekvenspædagogik og kontrol – for eksempel i forhold til at få de unge til at holde sig væk fra rusmidler eller bestemte venner, der har en uheldig indflydelse.

Støtte til familien og billet til det almindelige ungdomsliv

En del foranstaltninger lægger meget vægt på familiens betydning (bridging) og inddrager aktivt forældrene i form af for eksempel forældrenetværk. Tanken er, at en indsats, der bidrager til at opbygge netværket omkring familien, vil være en gevinst for den unge. Forskningen viser, at relationen mellem den unge og forældrene ofte er af

negativ karakter for den unge. Forældrenes evne til at håndtere den ofte konfliktfyldte relation til den unge styrkes gennem det direkte arbejde med forældrene.

Endelige arbejder flere foranstaltninger med at integrere de unge i det almindelige ungdomsliv i lokalsamfundet for at styrke relationen til de velfungerende ungenetværk, som omgiver dem. Flere foranstaltninger arbejder også tæt sammen med det lokale erhvervsliv om at skabe fritidsjob til de unge.

FORANSTALTNINGER FOR DE 14-17 ÅRIGE

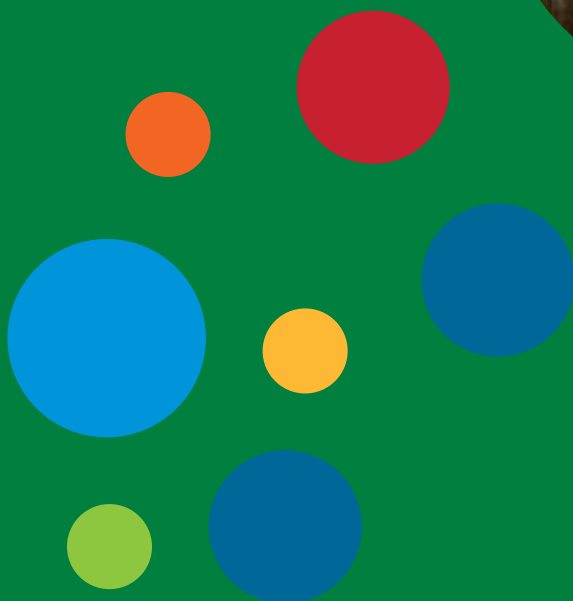
Foranstaltninger i Dialoggruppeprojektet, som arbejder med målgruppen 14-17 årige:

- HELDAGSSKOLEN ÅDALEN i Assens Kommune
- BRAHESHOLM i Assens Kommune
- KONTAKTNETVÆRKET i Brøndby Kommune
- FAMILIECENTER i Faxe Kommune
- FORÆLDRENETVÆRK i Faxe Kommune
- BØRNEHUSET i Fredericia Kommune
- BASEMENT i Fredericia Kommune
- BASEN i Helsingør Kommune
- BØRNEHUSET BUEN i Hillerød Kommune
- BØRNEFAMILIEGRUPPEN i Mariagerfjord Kommune
- VÆRKSTEDSPLADS i Mariagerfjord Kommune
- ÅDALEN – SYDTHY BØRNE- OG UNGDOMSHUS
i Thisted Kommune
- GODTHÅBSSKOLEN i Aalborg Kommune
- NETVÆRKSJÆGERNE i Aalborg Kommune
- LEJLIGHEDEN 1. TH. i Århus Kommune
- UNGETEAM i Aarhus Kommune

● Læs mere om de 14-17 årige på
www.socialstyrelsen.dk/forebyggelse-boernogunge

Kapitel 6

Unge i alderen 18-22 år

Unge i alderen 18-22 år

Perioden 18-22 år markerer overgangen fra tilværelsen som ung til en selvstændig voksentilværelse med det ansvar og de pligter, som det omfatter. I denne periode forlader de unge, som er blevet fastholdt i en ungdomsuddannelse, skolen. De unge skal træffe valg om deres uddannelse eller have fodfæste på arbejdsmarkedet.

Mange af de unge flytter hjemmefra. For anbragte unges vedkommende forlader de den institution eller det opholdssted, hvor de har boet. De unge er formelt myndige, og de, som fortsat har behov for hjælp, skal visiteres til efterværn under § 76 i lov om sociale service om tilbud til unge fra 18 til 22 år.

Forskningen viser, at overgangen til en selvstændig voksentilværelse er vanskelig for udsatte unge. Mange af de unge har op gennem deres opvækst manglet rollemodeller, der har kunnet vise dem, hvordan de kan mestre et voksent liv i forhold til sociale relationer, uddannelse og job og i forhold til de rent praktiske gøremål, som det at flytte hjemmefra og bo alene indebærer.

Bridging og bonding

Foranstaltningerne har i denne målgruppe at gøre med to grupper af unge. Den ene gruppe har været anbragt frem til det 18. år og skal nu bo for sig selv og etablere sig i et nyt lokalområde ofte uden netværk lokalt. Den anden gruppe har været i foranstaltningen i flere år. De er etablerede lokalt, men har fortsat brug for støtte.

De to grupper af unge er meget forskellige. Foranstaltningerne kender ofte ikke de unge, som har været anbragt, mens de har arbejdet med de lokale unge igennem længere tid. Tidligere anbragte unge bliver af flere foranstaltninger karakteriseret som 'institutionsbørn', der har svært ved at klare sig selv og håndtere hverdagslivet.

Foranstaltningernes indsats i forhold til de 18-22 årige handler om at

SELVSKADENDE PIGER
Selvskadende adfærd viser sig ofte blandt piger. Andelen af piger med selvskadende adfærd vokser, jo ældre pigerne bliver. Hele 24 procent af pigerne i foranstaltningerne udviser selvskadende adfærd.

FREMTIDSPLANER

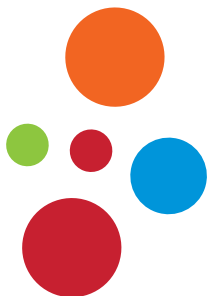
Hele 78 procent af de unge i foranstaltningerne har ifølge behandlerne en fremtidsplan. Behandlerne vurderer, at kun to tredjedele er i stand til at fastholde og føre planen ud i livet.

give de unge redskaber til at klare sig selv ved at give støtte, rådgivning og sparring – herunder kompetenceafklaring i forhold til uddannelse og arbejde (bridging). Foranstaltningerne hjælper de unge med at tage kontakt til det offentlige system – det kan for eksempel være kontakt til uddannelsessystemet, lægen, den kommunale misbrugskonsulent og jobcentret. Dette forudsætter en fortrolig relation mellem medarbejderen og den unge (bridging).

Et andet fokusområde er at hjælpe de unge til at etablere sunde netværk, som de unge kan indgå i og opsøge, når de har brug for det (bonding).

DE 18-22 ÅRIGE I FORANSTALTNINGERNE ER KARAKTERISERET VED EN DÅRLIG TRIVSEL, NETVÆRKSFATTIGDOM OG RINGE TILKNYTNING TIL UDDANNELSESYSTEMET OG JOBMARKEDET:

- 57 procent af de unge har en meget dårlig psykisk udvikling
- 47 procent af de unge fungerer dårligt eller meget dårligt socialt
- 27 procent har ingen eller næsten ingen relation til mor, mens det samme tal for relationen til far er 44 procent
- 29 procent har ingen eller næsten ingen relation til venner
- 27 procent af pigerne og 12 procent af drengene er undervægtige
- 8 procent af pigerne og 20 procent af drengene er overvægtige
- 41 procent af de unge ryger af og til eller ofte hash. 14 procent tager af og til eller ofte hårde stoffer
- 42 procent af pigerne og 30 procent af drengene er på kontanthjælp
- 35 procent af pigerne og 39 procent af drengene er under uddannelse
- Henholdsvis 12 procent af pigerne og 13 procent af drengene arbejder

Indsatsen i forhold til de 18-22 årige kan i stil med indsatsen for de øvrige målgrupper forstås ud fra begreberne bridging og bonding, som blev introduceret i introduktionen.

Netværksfattige unge med dårlig trivsel

De unge i målgruppen 18-22 år er karakteriseret ved at være fattige på netværk. Hele 44 procent har ingen eller næsten ingen relation til deres far, mens 27 procent har ingen eller næsten ingen relation til deres mor. 29 procent har ingen eller næsten ingen venner. De unge kommer ofte fra brudte familier, som heller ikke har noget netværk.

METODER I BEHANDLINGEN AF UNGE I MÅLGRUPPEN 18-22 ÅR

- Anvendelse af metoder, der bygger på empowerment, ressourcebaseret tilgang og rollemodeller
- Fast kontaktperson, der yder praktisk hjælp og støtte til at bo selv
- Babysimulator til forebyggelse af tidlig familiedannelse eller hjælp til at udruste den gravide til at varetage forældreskabet
- Brug af genogram og mindmaps til at afdække de unges netværk
- Etablering af nye netværk omkring den unge gennem netværkskabende aktiviteter
- Kognitive metoder til at forbedre social adfærd

Hele 23 procent af de unge i foranstaltningerne har tidligere været anbragt. Det er en stor andel, som viser, at de unge fortsat har brug for hjælp efter en anbringelse.

En stor andel af gruppen – 61 procent af drengene og 65 procent af pigerne – står uden for uddannelse. De bliver dermed ikke sikret den uddannelse, der er en af de helt centrale beskyttelsesfaktorer i deres videre liv.

Gruppen af 18-22 årige har en udpræget risikoadfærd, der gør, at deres udvikling i høj grad er truet. Mange af de unge har et stort forbrug af rusmidler – 41 procent af de unge ryger af og til eller ofte hash, 14 procent tager af og til eller ofte hårde stoffer.

En anden type risikoadfærd handler om kriminalitet. Her er der også store problemer for især drengene. Mere end hver fjerde dreng i foranstaltningerne er meget kriminalitetstruet. 12 procent af pigerne og 20 procent af drengene er lidt kriminalitetstruede.

Mestring af voksenlivet

Udfordringen i forhold til de 18-22 årige er at hjælpe dem til at etablere et voksenliv, der bygger på selvforsørgelse og gode netværk. Foranstaltningerne skal også hjælpe de unge til at holde sig på afstand af kriminalitet og rusmidler og endelig forebygge tidlig familiedannelse.

De 10 foranstaltninger anvender en vifte af metoder i deres arbejde. Som i de øvrige foranstaltninger er udgangspunktet den anerkendende tilgang, der tager udgangspunkt i den unges egne ressourcer. Foranstaltningerne yder praktisk hjælp til den unge, men de er samtidig meget opmærksomme på, at dette bliver gjort på en måde, så den unge får kompetencer og bliver selvhjulpne.

Flere foranstaltninger arbejder med bonding ved at give den unge

KRIMINALITETSTRUEDE DRENGE

Behandlerne i foranstaltningerne vurderer, at mere end hver fjerde dreng er meget kriminalitetstruet. 12 procent af pigerne og 20 procent af drengene er lidt kriminalitetstruede.

redskaber til at opbygge netværk og begå sig socialt. Det kan være gennem kognitive metoder og gruppesamtaler, hvor de unge øver sig i at indgå i et fællesskab. Visualisering er en anden metode, som kan give den unge indsigt i, at forskellige mennesker har forskellige perspektiver på en situation og dermed en bedre forståelse af sociale relationer.

Andre foranstaltninger arbejder med genogram og mindmaps for at kortlægge de unges netværk og hjælpe den unge med at identificere ressourcepersoner i deres liv. Et par foranstaltninger arbejder med babysimulator til unge piger for at forebygge, at pigerne danner tidlig familie eller for at træne gravide unge piger i at være mødre.

Foranstaltningerne arbejder i vid udstrækning med brobygning i forhold til myndigheder og instanser som uddannelsesinstitutioner, skat, sagsbehandlere, erhvervsliv, sundhedsvæsenet, Statens Uddannelsesstøtte og banken.

Foranstaltningerne varetager i en vis grad den rolle, som forældre til unge i denne aldersgruppe sædvanligvis påtager sig.

FAMILIENS TRIVSEL

De 18-22 årige i Dialoggruppeprojektet kommer fra en familiebaggrund præget af problemer:

- I 46 procent af familierne er der psykiske problemer
- Kun 24 procent af mødre og 25 procent af fædre er i beskæftigelse
- Hele 18 procent af de unges fædre og 4 procent af mødre er døde
- 24 procent af familierne har problemer med alkohol og 20 procent med stoffer
- Generelt har forældrene et lavere uddannelsesniveau end resten af befolkningen

FORANSTALTNINGER FOR DE 18-22 ÅRIGE

Foranstaltninger i Dialoggruppeprojektet, som arbejder med målgruppen 18-22 årige:

- BRAHESHOLM i Assens Kommune
- KONTAKTNETVÆRKET i Brøndby Kommune
- FAMILIECENTER i Faxe Kommune
- FORÆLDRENETVÆRK i Faxe Kommune
- BASEMENT i Fredericia Kommune
- BASEN i Helsingør Kommune
- BØRNEFAMILIEGRUPPEN i Mariagerfjord Kommune
- EGET VÆRELSE KOMBINERET MED KONTAKTPERSON OG FAMILIEBEHANDLING i Mariagerfjord Kommune
- DET SOCIALE JÆGERKORPS i Aalborg Kommune
- UNGETEAM i Aarhus Kommune

● Læs mere om de 18-22 årige på www.socialstyrelsen.dk/forebyggelse-boernogunge

Dialoggruppe for kommuner

Forebyggelse som alternativ til anbringelse af børn og unge:

SOCIALSTYRELSEN

Børn & ungeenheden

Edisonsvej 18, 1.

5000 Odense C

Telefon: +45 72 42 37 00

www.socialstyrelsen.dk

Indholdet er udarbejdet for Socialstyrelsen af Camilla Rosengaard, COWI A/S

Layout: Maria Seistrup, COWI A/S

Foto: iStockphoto, Stock.XCHNG

ISBN trykt udgave: 978-87-92905-73-4

ISBN elektronisk udgave: 978-87-92905-74-1

Download kataloget fra: **www.socialstyrelsen.dk**

Der kan frit citeres fra kataloget med angivelse af kilde.

SOCIALSTYRELSEN
Børn & ungeenheden
Edisonsvej 18, 1.
5000 Odense C
Telefon: +45 72 42 37 00
www.socialstyrelsen.dk